

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра загальної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 15 Практикум з загальної психології

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма: «Психологія»

Спеціальність С4 Психологія

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Затверджено на засіданні кафедри загальної психології
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Практикум з загальної психології
Викладач	Готич Вікторія Олександрівна
Контактний телефон викладача	59-60-14
E-mail	victoria.hotych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Денний/заочний. Нормативна.
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС. 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно з розкладом консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Практикум з загальної психології» спрямована на формування у студентів базових практичних навичок застосування теоретичних знань із загальної психології у процесі пізнання психічних явищ, станів і властивостей особистості. Дисципліна забезпечує засвоєння основних методів психологічного дослідження, розвиток умінь спостереження, аналізу та інтерпретації психологічних фактів, а також формування первинних навичок професійного мислення психолога.

У межах курсу студенти ознайомлюються з практичними аспектами дослідження психічних процесів (відчуття, сприймання, увага, пам'ять, мислення, уява, емоції, воля), психічних станів і індивідуально-психологічних особливостей особистості.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу: формування у студентів системи базових практичних умінь і навичок застосування знань із загальної психології для аналізу, дослідження та розуміння психічних процесів, станів і властивостей особистості, а також розвиток первинної професійної рефлексії й психологічного мислення.

Цілі курсу: закріплення та поглиблення теоретичних знань із загальної психології шляхом їх практичного застосування; формування навичок аналізу та інтерпретації психологічних даних, отриманих у процесі практичної роботи; розвиток умінь психологічного спостереження та самоспостереження, усвідомлення власних психічних процесів і станів; формування навичок роботи в групі, конструктивної комунікації та дотримання етичних принципів психологічної діяльності; розвиток критичного мислення, уміння співвідносити психологічні теорії з реальними життєвими та навчальними ситуаціями.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність: . Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

Програмні результати навчання:

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технологій психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати і критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни		
Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Лекції	12	4
Семінарські заняття (практичні) лабораторні	18	6
Самостійна робота	60	80

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс / рік навчання	Нормативний / вибірковий
2 семестр	С4 Психологія	1-й	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Лекції	Кількість годин	
		Практичн. заняття	Самост. робота
Тема 1. Вступ до дисципліни: розвиток психіки у філогенезі. 1. Становлення психології як науки про сутність і закономірності розвитку психіки; завдання психології. Основні галузі психології. 2. Основні форми прояву психіки та їхній взаємозв'язок (психічні процеси, стани, властивості).		2 денна	6 денна 8 заочна

<p>3. Проблеми антропогенезу та розвиток форм відображення у живій і неживій природі.</p> <p>4. Розвиток психіки у філогенезі: стадії та рівні розвитку форм психічного відображення.</p> <p>5. Сутність відмінностей психіки людей від психіки тварин. Психіка і свідомість.</p> <p>6. Суспільно-історичний характер свідомості. Розвиток свідомості та її структура. Свідоме і несвідоме в психічній діяльності людини.</p>			
<p>Тема 2. Психічні процеси: відчуття; сприймання.</p> <p>1. Поняття про відчуття. Значення відчуттів у житті людини, їх походження.</p> <p>2. Фізіологічні основи відчуттів. Фізичні властивості середовища, які породжують відчуття різної модальності.</p> <p>3. Класифікація та види відчуттів і їхня характеристика.</p> <p>4. Закономірності та властивості відчуттів.</p> <p>5. Поняття про сприймання, його фізіологічна основа.</p> <p>6. Властивості та індивідуальні особливості сприймання.</p> <p>7. Класифікація та види сприйнятів. Сприймання та спостереження</p>	2/2	2/2	9 денна 10 заочна
<p>Тема 3. Мислення</p> <p>1. Поняття про мислення як вищу форму пізнавальної діяльності.</p> <p>2. Основні теорії мислення. Концепції розвитку мислення в онтогенезі.</p> <p>3. Мислительні процеси та операції, їхня характеристика.</p> <p>4. Види мислення, їхні особливості та характер взаємодії.</p> <p>5. Індивідуальні особливості мислення.</p>		2 денна	6 денна 9 заочна
<p>Тема 4. Уява</p> <p>1. Поняття про уяву. Її фізіологічна основа.</p> <p>2. Процеси створення образів уяви.</p> <p>3. Класифікація і види уяви.</p> <p>4. Функції та індивідуальні особливості уяви.</p> <p>5. Розвиток та виховання уяви у дітей.</p>	2	2 денна	8 денна 10 заочна
<p>Тема 5. Пам'ять</p> <p>1. Поняття про пам'ять. Роль та місце пам'яті в системі психічних процесів.</p> <p>2. Фізіологічні та біохімічні процеси пам'яті.</p> <p>3. Класифікація та різновиди пам'яті.</p> <p>4. Взаємозв'язок і взаємодія різних видів пам'яті.</p> <p>5. Процеси та індивідуальні особливості пам'яті. Кількісні та якісні характеристики пам'яті</p>		2 денна	6 денна 10 заочна
<p>Тема 6. Увага</p> <p>1. Поняття про увагу, її фізіологічну основу.</p> <p>2. Роль та значення уваги в житті і діяльності людини. Функції уваги.</p>	2	2/2	6 денна 7 заочна

3. Види уваги, їхня характеристика. 4. Властивості уваги та особливості їх взаємодії.			
Тема 7. Емоцій. Почуття. 1. Поняття про емоції та почуття, їхня фізіологічна основа. 2. Теорії емоцій. 3. Види емоцій і почуттів, їхня характеристика. 4. Загальні властивості емоцій і почуттів. 5. Форми переживання емоцій і почуттів.	2	2 денна	7 денна 7 заочна
Тема 8. Спілкування: мова і мовлення. Психологія міжособистісного спілкування. Особистість у групі. 1. Вербальні і невербальні засоби спілкування. Види та функції мови і мовлення. 2. Функції і форми спілкування. 3. Умови, шляхи і прийоми розвитку мовлення та оволодіння навичками спілкування. 4. Психологічні механізми міжособистісних стосунків. Міжособистісні стосунки як основа соціалізації особистості. 5. Кризи і конфлікти в житті людини. 6. Класифікація груп, їхня характеристика. Взаємовпливи в групі.	2/2	2 денна	6 денна 9 заочна
Тема 9. Темперамент. Характер. 1. Поняття про характер. Природні і соціальні передумови формування характеру. 2. Структура характеру. Провідні риси характеру (емоційно-вольові, когнітивно-пізнавальні (інтелектуальні), морально-ціннісні, мотиваційні). 3. Основні типи акцентуацій рис характеру. Аналіз їхнього впливу на поведінку і діяльність людини. 5. Поняття про темперамент як сукупність індивідуальних проявів динаміки психічної діяльності людей. 6. Історія розвитку та становлення вчення про темперамент. 7. Психологічні особливості та властивості типів темпераменту (холерик, сангвінік, флегматик, меланхолік). 8. Вплив темпераменту на індивідуальний стиль діяльності людини.		2 денна	6 денна 10 заочна
Загалом	12 денна 4 заочна	18 денна 6 заочна	60 денна 80 заочна

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Курс вивчення навчальної дисципліни (далі – н. д.) завершується заліком. Оцінки виставляються у 100-бальній шкалі за наступним розподілом:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аудиторна активність - 10 - індивідуальні письмові завдання - 40 - тестування - 30 - контрольна робота - 20 <p><i>Основні критерії оцінювання результатів вивчення н. д.:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) своєчасність і якість виконання навчальних завдань; 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним засадам н. д.; 3) розуміння (усвідомленість, осмисленість) основного, сутнісного змісту понять та положень н. д.; 4) повнота і глибина знань. <p>Форми оцінювання регламентуються згідно з «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» https://surl.li/hwpqig</p> <p>Облік навчальної роботи студентів здійснюється згідно з «Положенням про електронний журнал обліку навчальної роботи здобувачів освіти у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (нова редакція) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/elektronnizyrnal.pdf</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Письмові лабораторні роботи виконуються студентами під час аудиторних занять та після (якщо є потреба в додатковому часі).</p> <p>Письмова робота представляє собою виконання завдань з визначених тем (до семінарських занять) з курсу «Практикум з загальної психології».</p> <p>Власне виконання індивідуальної роботи покликане розвивати вміння обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел; обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження; формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження; рефлексувати і критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки; презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.</p> <p><i>Критерії оцінювання наукових повідомлень:</i> 90-100 балів (відмінно) – робота виконана самостійно, у повному обсязі, вчасно, тема розкрита, науково обґрунтована, містить узагальнення, висновки, рекомендації. 70-80 балів (добре) – робота виконана самостійно, уповні, вчасно, містить узагальнення, висновки, рекомендації, але є деякі упущення та інші недоліки. 50-60 балів (задовільно) – робота виконана вчасно, але не в повному обсязі. Тема розкрита і обґрунтована частково, висновки надто лаконічні й поверхові. 30-40 балів (незадовільно) – робота виконана не в повному обсязі, тема розкрита частково й фрагментарно, поверхово, немає змістовних висновків тощо. 0 балів – завдання не виконане.</p>

Семінарські заняття	<p>На семінарських заняттях студенти не лише аналітично висвітлюють питання семінару та дискутують, а й презентують огляди, анотації відповідних джерел, асоціативні малюнки-схеми, таблиці тощо. Опитування може бути індивідуальним або фронтальним.</p> <p>Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовується тестовий контроль знань. Тестові завдання – це: 1) вибір з чотирьох відповідей на питання однієї, яка є єдиною правильною; 2) встановлення правильної відповідності; 3) встановлення логічної пари.</p> <p><i>Оцінки за усні та письмові відповіді, контрольні роботи, самостійну роботу виставляються на основі основних критеріїв оцінювання результатів вивчення н. д.</i></p>
Критерії оцінювання	<p>Оцінка «Відмінно» (90-100 балів – А) ставиться за наявність у студента адекватного розуміння, правильних та достатньо вичерпних знань змісту питань і аргументовану логіку викладу їх.</p> <p>«Добре» (80-89 балів – В. 70-79 балів – С) – за загальною адекватною і правильною розумінням, але подекуди неповне, недостатньо глибоке й вичерпне знання матеріалу та переважно репродуктивний (заучений) виклад його, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.</p> <p>«Задовільно» (60-69 балів – D. 50-59 балів – E) – за поверхове розуміння та фрагментарні, недостатньо систематизовані знання і слабку аргументованість викладу матеріалу, окремі суттєві помилки.</p> <p>«Незадовільно» (26-49 – FX дає можливість повторного складання іспиту) – за часткове знання окремих фрагментів матеріалу.</p> <p>«Незадовільно» (1-25 балів – F – повторне вивчення дисципліни) – за відсутність знання матеріалу н. д.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань - для цього отримані бали сумуються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 50 балів.</p> <p>Відтермінування здачі завдань самостійної роботи, практичних завдань у випадках хвороби студента чи якихось інших вагомих (поважних) причин може бути дозволене за умови надання необхідної документації (довідки тощо).</p> <p>У випадку неатестації з н. д. студент має право на повторне вивчення курсу, згідно з «Положенням про порядок повторного вивчення дисципліни в умовах кредитів ECTS» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/povtorneyuychennia/nove.pdf</p>

Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – залік Форма складання заліку – письмова</p>
----------------------	--

7. Політика навчальної дисципліни

<p>Студент повинен виконати всі передбачені курсом види робіт, а саме: аудиторна активність, тестування до визначених тем, індивідуальні письмові завдання, контрольну роботу.</p> <p>Студенти, які навчаються за <i>індивідуальним графіком</i>, виконують усі завдання згідно з вимогами та у терміни вказані в рекомендаціях на платформі дистанційного навчання: проходять тестування за визначеними темами та контрольну роботу, виконують індивідуальні письмові завдання.</p>
--

Студенти *заочної форми* навчання виконують усі завдання згідно з вимогами та у терміни вказані в рекомендаціях на платформі дистанційного навчання: проходять тестування за визначеними темами та контрольну роботу, виконують індивідуальні письмові завдання. Оцінювання аудиторної активності відбувається під час практичних занять.

Для студентів денної/заочної форм навчання та тих, що навчаються за індивідуальним графіком: за умови відсутності на занятті (заняттях) студент має самостійно опрацювати матеріал та виконати всі завдання тих занять, які він пропустив, при цьому *н/б - не відпрацьовуються*. Якщо студент пропустив заняття без поважних причин, він втрачає можливість отримати бали за усні відповіді. Протягом семестру тестування відкривається тільки один раз, про час і дату студенти повідомляються під час практичних занять. Якщо студент при виконанні завдань не дотримується академічної доброчесності, ці завдання йому не зараховуються.

Якщо до останнього заняття студент не виконав передбачені курсом види робіт і не набрав мінімум 25 балів, він не буде допущений до складання заліку. Проте, згідно з Положенням про навчальний процес він матиме змогу ліквідувати академзаборгованість за 2-м та 3-м талонами за умови відпрацювання усіх передбачених курсом видів робіт. Якщо студент пропустив курс, він буде скерований на повторне вивчення навчальної дисципліни.

Академічна доброчесність. У [«Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-04-koдекsu-chesti-prykarpatськоho-natsionalnoho-universytetu-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf) встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно. За дотриманням членами університетської спільноти морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано [«Положенням про організацію освітнього процесу т розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує [«Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Рекомендовані освітні платформи: Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra.

Індивідуальний графік навчання становить форму організації навчання здобувача вищої освіти, при якій частина дисциплін навчального плану вивчається ним самостійно, у тому числі з використанням технологій і засобів дистанційного навчання. Положення: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-_polozhennia-pro_poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-grafikom-u-prykarpatському_natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Березовська Л. І., Білозерська С. І., Машак С. О. Загальна психологія: практичні заняття. Частина II. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. 280 с.
 2. Волошина В.В., Долинська Л.В., Ставицька С.О., Темрук О.В. Загальна психологія: Практикум: Навчальний посібник. Київ. 2005. 280 с.
 3. Долинська Л. В., Скрипченко О. В., Огороднійчук З. В. Загальна психологія. Київ : Каравела, 2023. 464 с.
- <https://westudents.com.ua/knigi/505-zagalna-psihologya-skripchenkoov-.html>

4. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 388 с.
5. Ільїна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2020. 239с.
6. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум : навч. посібник. Суми : Університетська книга. 2011. 352 с.
7. Клейнман П. Психологія 101 : факти, теорія, статистика, тести й таке інше! Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля». 2019. 192 с.
8. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: навчальний посібник. Київ: Вища школа. 1998. 480 с.
9. М'ясоїд П.А. Задачі з курсу загальної психології. Київ: Вища школа. 1998. 181с.
10. Максименко С.Д. Розвиток психіки в онтогенезі: Теоретико методологічні проблеми генетичної психології. Київ: Форум, 2002.
11. Мащак С. О. Загальна психологія: практичні заняття. Частина І. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2024. 168 с.
12. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра-К. 2020. 564 с.
<https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi79/0059451.pdf>
13. Пісоцький В. П., Горянська А. М. Психологія. Частина 1. Загальна психологія: конспект лекцій: навч. посібн. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 259 с.
<https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0058076.pdf>
14. Поясок Т. Б., Беспарточна О. І., Квасник О. В., Шаполова В. В. Загальна психологія: навчальний посібник. Харків : ФОП Бровін О.В., 2023. 396 с.
<https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi79/0059450.pdf>
15. Практикум з загальної психології : метод. рекомендації до практичних занять з курсу «Практикум з загальної психології» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» / укладач Т. Д. Мостова. Одеса. 2023. 32 с.
16. Туриніна О.Л. Практикум з психології: навчальний посібник. Київ: МАУП, 2007. 328 с.
17. Яценко Т. В. Загальна психологія. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів. Кременчук : ПП «Бітарт», 2020. 34 с.
<https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi74/0055280.pdf>